

Nr 194.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående upplåtelse av vissa områden å Djurgården; given Stockholms slott den 25 februari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON,
LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Chefen för finansdepartementet statsrådet Wigforss anför:

I en till statsrådet och chefen för finansdepartementet ställd skrivelse den 22 februari 1926 har riksmarskalksämmbetet anfört följande:

»Genom nådigt beslut den 5 mars 1908 har Hans Maj:t Konungen medgivit, att lägenheterna Oakhill och Alberget nr 8 å kungl. Djurgården finge, med angivna gränser och på vissa föreskrivna villkor, under Hans Maj:t Konungens regeringstid av Hans Kungl. Höghet Hertigen av Södermanland innehavas utan erläggande av någon avgift till Djurgårdskassan. Hans Kungl. Höghet, som av föregående innehavare av lägenheterna inköpt å desamma befintliga byggnader, har sedermera å lägenheterna uppfört ett större stenhus. Sedan år 1914 har Hans Kungl. Höghet icke själv bebott eller tagit i bruk ifrågavarande palats och byggnader. Under några år voro desamma uthyrda till dåvarande amerikanske ministern härstädes, men hava de senaste åren stått obegagnade.

Genom nådigt beslut den 9 mars 1908 medgav Hans Maj:t Konungen, att lägenheten 'Prins Carls palats' å kungl. Djurgården finge, med angivna gränser och på vissa föreskrivna villkor, under Hans Maj:t Konungens regeringstid av Hans Kungl. Höghet Hertigen av Västergötland innehavas utan erläggande av någon avgift till Djurgårdskassan. Det å lägenheten befintliga palats ävensom övriga byggnader och anläggningar därstädes tillhöra samtliga Hans Kungl. Höghet. Sedan några år tillbaka bebor emellertid icke längre Hans Kungl. Höghet jämte familj palatset ifråga, utan är detsamma för närvarande uthyrt till härvarande amerikanske minister och beskickning.

Då numera ingendera av ägarna till de ifrågavarande båda palatsen har för avsikt att för framtiden åter för egen del taga respektive palats i bruk, har tanke uppstått att avyttra palatsen och avträda besittningsrätten till det med vardera palatset förenade markområdet å Djurgården.

Spekulanter å respektive palats hava anmält sig och underhandlingar hava en tid pågått om försäljning av såväl palatset å Oakhill som även 'Prins Carls palats', i båda fallen avseende upplåtande av palatsen till främmande makter för att användas som beskickningshus.

Vid dessa underhandlingar har fråga uppstått om lämpligaste formen för upplåtande av besittningsrätten till den kronan tillhöriga mark, varå respektive palats är beläget, i det eventuella köpare önskat erhålla säkrad besittningsrätt till ifrågavarande tomtområden.

Såsom ovan nämnts, är besittningsrätten till de till Oakhills palats och 'Prins Carls palats' hörande markområden upplåten för Hans Maj:t Konungens regeringstid, eller samma tid, för vilken besittningsrätt till tomter å den till Hans Maj:t Konungens disposition upplåtna, under riksmarskalksämbetet och kungl. Djurgårdsförvaltningen ställda, svenska staten tillhöriga Djurgården här vid huvudstaden i regel upplåtas. Därest fråga uppstått, i ett eller annat fall, om upplåtande av besittningsrätt till någon del av Djurgården för längre tid än nyssnämnda, har sådan fråga städse blivit underställd Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning.

Då det syns riksmarskalksämbetet självklart, att de ifrågasatta köpeavtalen beträffande de båda här omhandlade palatsen icke lära kunna avslutas, med mindre besittningsrätten till marken, varå palatsen äro belägna, kan tillförsäkras respektive köpare, och då i sammanhang med en eventuell försäljning möjlighet skulle kunna beredas kungl. Djurgården att komma i åtnjutande av viss inkomst av dessa två tomter, vilka för närvarande äro avgiftsfritt upplåtna, har riksmarskalksämbetet funnit angeläget hos herr statsrådet hemställa om vidtagande av åtgärder i syfte att utverka vederbörligt medgivande att till eventuella köpare av palatsen, med nyttjanderätt för så lång tid palatsen användas för det av köparne avsedda ändamål, samt under de villkor i övrigt, som kunna finnas erforderliga, upplåta de till respektive Oakhills och 'Prins Carls palats' hörande markområden, med de gränser, som kunna varda för desamma fastställda.

Då hithörande frågor för närvarande ännu befinna sig på underhandlingarnas stadium och tiden för dessas avslutande svärligen låter sig nu bestämma, tillåter sig riksmarskalksämbetet ifrågasätta, huruvida herr statsrådet skulle finna lämpligt, att framställning nu gjordes till riksdagen om medgivande i princip av ifrågavarande markupplåtelser med överlåtande till Kungl. Maj:t att, i händelse motsedda köpeavtal bliva avslutade om båda eller eventuellt endast ettdera av ifrågavarande palats, efter riksmarskalksämbetets hörande, meddela de föreskrifter och träffa de bestämmelser, som

kunna prövas bliva erforderliga rörande nu ifrågakomna tomtupplåtelser å Djurgården.»

Rörande de markområden å södra Djurgården som avses i riksmarskalks-
ämbetets framställning inhämtas av tillgängliga utredningar rörande Djur-
gården bland annat följande.

Den av Hans Kungl. Höghet Hertigen av Västergötland disponerade lägenheten, som numera benämnas Prins Carls palats, uppläts första gången den 6 maj 1833 till professorn J. N. Byström, som där uppförde en villabyggnad. Sedan Hans Kungl. Höghet Hertigen av Västergötland förvärvat besittningsrätten till lägenheten och äganderätten till byggnaden, inrymdes Hans Kungl. Höghet i besittningsrätten den 28 september 1905. I lägenheten ingår numera ett den 9 mars 1908 upplåtet område, varå den s. k. Jägarhyddan är belägen.

Den till Hans Kungl. Höghet Hertigen av Södermanland upplättna lägenheten, numera benämnd Oakhill, har uppkommit genom sammanläggning av två ursprungligen var för sig upplättna lägenheter, av vilka den ena varit upplåten till enskilda åtminstone sedan början av 1800-talet och den andra uppläts första gången år 1820. På 1830-talet kommo lägenheterna i samma innehavares hand. Genom Kungl. Maj:ts resolution den 5 oktober 1907 överläts besittningsrätten till båda lägenheterna å Hans Kungl. Höghet Hertigen av Södermanland.

Enligt riksens ständers skrivelse den 1 december 1809 samt Kungl. Maj:ts beslut den 26 februari 1810 är Djurgården ställd under Kungl. Maj:ts enskilda disposition. Till följd härav pläga jordupplåtelser å Djurgården i regel ej ske för längre tid än den upplåtande konungens regeringstid. I vissa fall hava emellertid med riksdagens medgivande lägenheter å Djurgården upplåtits med nyttjanderätt antingen tillsvidare, intill dess Kungl. Maj:t med riksdagens samtycke förordnar om områdets användande för annat ändamål, eller så länge området användes för det vid upplåtelsen angivna ändamålet.

*Departements-
chefen.*

Då fråga nu uppkommit om försäljning av de å lägenheterna Prins Carls palats och Oakhill uppförda byggnaderna för att användas till beskickningshus för vissa främmande makter, synes det icke finnas anledning att motsätta sig köparnas önsknings att erhålla en tryggare besittning av lägenheterna än som bleve dem tillförsäkrad enligt de i allmänhet tillämpade regler för upplåtelser å Djurgården. Å andra sidan är det givetvis av vikt, att äganderätten till ifrågavarande mark å Djurgården icke avhändes kronan. Ett tillmötesgående av köparnas önsknings utan att kronans intresse åsidosattes torde kunna ske på det sätt, att vardera lägenheten upplåtes åt den främmande makt, som förvärvar byggnaderna å lägenheten, med nyttjanderätt så länge lägenheten användes såsom plats för beskickningshus för ifrågavarande makt. Till de sålunda ifrågasatta upplåtelseerna lär riksdagens samtycke böra inhämtas. Då under-

handlingarna om byggnadernas avyttrande ännu icke i någotdera fallet slutförts, kan förslag till upplåtelseavtal icke föreläggas riksdagen, utan torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att, därest försäljningen av byggnaderna kommer till stånd, bestämma vederlag för nyttjanderätten samt fastställa de villkor i övrigt som må finnas erforderliga.

Jag hemställer följaktligen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vardera av lägenheterna Prins Carls palats och Oakhill å södra Djurgården må, därest byggnaderna å lägenheten förvärvas av främmande makt, upplåtas till plats för beskickningshus för berörda makt med nyttjanderätt, så länge lägenheten användes för angivna ändamål, samt under de villkor i övrigt som Kungl. Maj:t bestämmer.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Svante Ericsson.